

Faenergetikai munkacsoport

Az Országos Erdészeti Egyesület és a Faipari Tudományos Egyesület vezetésével faenergetikai munkacsoport alakult 2004. évben, az erdőművek és a faipari üzemek alapanyag-ellátásának biztosítása érdekében.

I.

Az erdészet és a faipar a rendszerváltozásig szoros együttműködésben, gyakran közös szervezetben végezte szakmai tevékenységét. Az elmúlt tíz évben történt alapvető változások arra hívták fel a figyelmet, hogy megérett a helyzet az ágazat helyzetének újragondolására. Ennek alapvető oka, hogy mindkét terület a kormányzati irányításban folyamatosan veszít pozíciójából, az új gazdasági-társadalmi rendben érdekérvényesítő erejük nem számottevő.

Szükségessé teszi az újragondolást hazánk európai uniós csatlakozása is. Magyarországnak EU-tagként sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a környezetvédelmi feladatok megnövekedésére, melyhez hazai és EU-források is megnyílnak. A megújítható energiaforrások hasznosítása és a faanyag hosszútávra történő beépítése, a CO₂-kibocsátás csökkentése érdekében EU-elvárás. Fel kell készülni az új lehetőségekre és az új kihívásokra.

Az ágazatban feszültségek forrása, hogy az EU-elvárások által is diktált megújítható energiaforrás, a fa, milyen mértékben áll rendelkezésre mind a hagyományos felhasználók, mind az újonnan belépő energetikai hasznosítók számára. Fontos az ágazat jövője szempontjából, hogy az eddigi spontán folyamatok, melyek sokkáló hatással jelentek meg, tervezetten, szervezeten, az érdekeltek minél teljesebb összhangja mellett, hosszú távra és minél nagyobb kormányzati, politikai támogatottsággal oldódjanak meg.

II.

A LIGNO NOVUM – WOOD TECH erdészeti és faipari szakvásár 2003. évi soproni rendezvényén került megszervezésre a Faipari Tudományos Egyesület, az Országos Erdészeti Egyesület, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar Faipari Gépészeti Intézete szervezésében „A faenergetika új kihívásai” c. konferencia. A konferencia utáni élénk vita sem hozott közeledést az érdekeltektől (falemezgyár-

tók) és a faenergetikai ipar szereplői között. A résztvevők szűkebb csoportja elhatározta, hogy az ügy fontosságára való tekintettel tovább folytatják a munkát, de kizárólag szakmai alapon és ágazati kérdésként kezelve a témát. Az OEE, a Pécsen megrendezésre került FATE-OEE konferencia lehetőségét kihasználva, 2003. november 19-re összehívta a soproni konferencián részt vett érdekeltektől képviseletet egy egyeztetésre, a MEFA Rt. székházának tanácstermébe. A jó hangulatú, előremutató megbeszélésen, széles szakmai kört átfogó vélemények és javaslatok eredményeként, a jelenlévők elhatározták, hogy intézkedési tervet dolgoznak ki a problémák kezelésére. A témában készült szakmai anyagokat felhasználva, az OEE intézkedési terv tervezetét állított össze, melyet a FATE véleményével kiegészítve, a szakmai munkában érdekeltekkel egyeztetett.

III.

A feladat megoldására és következetes végigvitelére az OEE és a FATE „Faenergetikai Munkacsoport”-ot hozott létre. A munkacsoport hangolja össze a kitzűtött feladatokat, melyeket a szakértők szakmai anyagai támasztanak alá. A munkacsoport működése nyitott, arra szabályzat, előírás nem készül. A munkacsoport tagjai és támogatóik azonos érdekek mentén szereplő szövetséges szervezetek, melyek ezt a közös tevékenységüket várhatóan az intézkedési terv megvalósításáig tartják fenn.

Intézkedési terv

az erdészet és a faipar ágazati megerősítésére, különös tekintettel a faenergetikával és falemezgyártással összefüggő feladatok összehangolására

A.) Hazai és nemzetközi áttekintés az erdészet és faipar kormányzati szervezetére

1. Nemzetközi példák, különös tekintettel az EU országaira
2. Javaslatok az erdészet és faipar hazai kormányzati képviseletére
 - Erdészet; fűrészipar; faipar
 - A területek közötti kapcsolat intézményes kialakításának lehetőségei

B.) Hatástanulmány elkészítése

1. Az erdőgazdálkodásban elméletileg kitermelhető faanyag meghatározása

2. Az újratermelhető faanyag komplex hasznosítása, a gyakorlat rendelkezésére álló faanyag mennyisége

Fakitermelés:

- állami erdőgazdálkodás
 - magán erdőgazdálkodás
 - egyéb erdőgazdálkodók
- Egyéb lehetőségek

3. A felhasználható faalapanyag bővítési lehetőségei:

- a kitermelés fokozása az üzemtervi lehetőségig (állami és magán is)
- 250 000 ha magánerdő faanyagának bevonása (kényszerkezelés, támogatás)
- erdőtelepítések fokozása (parlagterületek, mezőgazdaságból kivont területek)
- energetikai ültetvények létrehozása
- természetvédelmi korlátozások enyhítése, erdőcserék
- vágástéri fa-melléktermék hasznosítása

- előhasználatok faanyagának hasznosítása (koronarészek, vékonyfa)
- alföldi erdőfelújításokban összetolt tuskók hasznosítása
- használt fa (alt Holz)-program beindítása

- fűrészipari melléktermékek bevonása (kéreg, fűrészpor stb.)

- importlehetőségek feltárása

4. Falemezgyártás

- Helyzetértékelés
- Hazai és külföldi érdekeltségű falemezgyárak Magyarországon, jelenük és jövőjük

- Faalapanyag-igény és -összetétel jelene és jövője

- Költség-hozam viszonyok

5. Faenergetika

- Helyzetértékelés
 - EU elvárások és hazai intézkedések
 - A faenergetika hazai helyzete
 - Jövőbeni fejlesztések és hatásai
- Nagy erőművek

- Közepes méretű, kistérségi, üzemi, intézményi fűtőművek, hőközpontok
- Kis méretű, családi fűtőkazánok

6. Az erdőgazdálkodók, falemezgyártók és faenergetikai ipar szereplőinek együttműködési lehetőségei

- Közös cégek alapítása
- Részesedés a vállalkozásban
- Hosszú távú szerződés
- Együttműködési megállapodás

7. A fakereskedelem, fahasznosítás jövőbeni alakulása

8. Javaslatok a fahasznosítás jövőbeni felhasználási területeire és

arányaira a piaci zavarok elkerülése érdekében

9. Javaslatok a szükséges új kutatások és technikai fejlesztések megindítására Pl.: használt fa mennyiségének meghatározása, kísérleti gyűjtőtelep (faudvar) létrehozása

Vágásterületi melléktermék kötegelésének műszaki és technológiai fejlesztése

Erdészeti energetikai program kidolgozása

10. Jelenlegi jogszabályi háttér és értékelése

– Hazai szabályozás

– Nemzetközi, EU-szabályozás
– Egyéb bevonható források, támogatások

11. Pénzügyi támogatási szabályozás bővítése, forrásbevonási lehetőségek megteremtése, javaslatok a szükséges törvényi és kormányzati szabályozás módosítására és támogatási rend módosítására, hogy a munkacsoport által elkészített javaslatok eredményeként működőképes projekt jöjjön létre.

C.) Közönségkapcsolati program

– Célcsoportok, célszemélyek meghatározása (politikusok, kormányzat;

civil szervezetek; társadalom; erdész-társadalom)

– Üzenetek megfogalmazása

– Eszközrendszer meghatározása, működtetése

Az Intézkedési tervben megfogalmazott feladatok elfogadása után kerül meghatározásra a szükséges határidő és a kidolgozásra vállalkozó szervezetek és személyek felkérése.

Az Intézkedési terv tervezetét összeállította *Ormos Balázs*.

Az intézkedési terv ma is aktuális, megvalósításra vár!

A fa energetikai hasznosítása bevételt teremt a régióban

A bioenergia használata egy bajorországi példán keresztül

Bajorországban a hetvenes évek óta hangsúlyozzák a fa energetikai hasznosításának fontosságát és Weiherstephanban dolgoznak a kapcsolódó gyakorlati kérdéseken.

Az Európai Unió első agrárreformját követően a Bajor Mezőgazdasági Minisztérium kezdeményezésére megalapították a C.A.R.M.E.N. e.V. (Centrales Agrar-Rohstoff- Marketing- und Entwicklungs-Netzwerk) közhasznú egyesületet.

Akkoriban két fatüzelésű fűtőmű működött Bajorországban. Ma több száz. Az egyesület (C.A.R.M.E.N.) minden, az állam által támogatott projektben szakmailag részt vesz. A fa energetikai hasznosításának előnyei olyannyira ismertek a tartományban, hogy a német szövetségi támogatások több mint 50%-a éveken át Bajorországba került.

Az alábbiakban a fent említettek közül mutatunk be egy sikeresen működő, szövetkezeti tulajdonban lévő faapríték-fűtőművet.

A hollfeldi biomassza-fűtőmű A fűtőmű története

A fűtőmű története több mint négy évre nyúlik vissza, amikor is a szomszédos településen működő biomassza-fűtőmű sikerén felbuzdulva a hollfeldiek is elhatározták, hogy néhány közintézmény hőellátását biomassza hasznosításával oldják meg.

450 ha-os erdőterületével Hollfeld városa a régió legnagyobb köztisztviselői erdőtulajdonosa. Ezenkívül a Hollfeldi Erdőtulajdonosok Társulása 1200 taggal, a város 20 km-es körzetében, továbbá 9500 hektárnyi tulajdonnal ren-

delkezik. Ilyen feltételek mellett garantált a tüzelőanyag-ellátás.

A technika

A hollfeldi fűtőmű egy 1000 kW névleges teljesítményű biomassza-kazánnal rendelkezik. Csúcsigény, és a biomassza-kazán karbantartási munkálatai idején a szomszédos iskolában található 2x875 kW-os, fűtőolajjal működő kazán biztosítja az ellátás folyamatosságát.

A biomassza-kazán tüzelőanyag-ellátása automatikus adagolással, beszállító-toló szerkezet és keresztirányú szállítócsiga segítségével történik; az égetés lépcsős előtörlőrostélyos tüzelőberendezésben megy végbe egy álló hőcserélő segítségével.

A füstgáztisztítást egy multiciklon – mely centrifugális erő segítségével



A fűtőmű



A tüzelőanyag-tároló